

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ A UNIUNII SCRITORILOR
DIN ROMÂNIA
FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA
DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1867
EDITOR: ASOCIAȚIA
REVISTA CONVORBIRI LITERARE

Redacția:

Director: Cassian Maria SPIRIDON
Redactor șef: Mircea PLATON
Redactor șef adjunct: Marius CHELARU
Secretar general de redacție: Dragoș COJOCARU
Redactori: Liviu PAPUC, Antonio PATRAȘ

Colegiul:

Ana BLANDIANA
Mircea A. DIACONU
Gellu DORIAN
Constantin DRAM
Dinu FLĂMÂND
Gheorghe GRIGURCU
Ioan HOLBAN
Miron KIROPOL
Cristian LIVESCU
Virgil NEMOIANU
Basarab NICOLESCU
Ion PAPUC
Adrian Dinu RACHIERU
Elvira SOROHAN
Vasile SPIRIDON
Dan TOMULEȚ
Alexandru ZUB

Culegere texte: Mariana IRIMIȚĂ
DTP: Doina BUCIULEAC

Revistă indexată EBSCO

Revista *Convorbiri literare* găzduiește opiniile,
oricât de diverse, ale colaboratorilor.
Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text
aparține, în exclusivitate, autorului.

www.convorbiri-literare.ro

Proiect finanțat de MUNICIPIUL IAȘI
în baza acordului de parteneriat nr. 69685/05.07.2018.
Conținutul literar-științific al publicației este responsabilitatea
exclusivă a autorilor și a membrilor colegiului redacțional,
nereprezentând, în mod obligatoriu, poziția oficială a Consiliului
Local Iași sau a executivului Primăriei Municipiului Iași.

CUPRINS

Cassian Maria SPIRIDON – <i>Comunitatea globală a spectatorilor</i> (II) / 1
„13 dileme despre <i>Mitrea Cocor</i> și o altfel de relectură a operelor sadoveniene” – dialog cu Tudora PATRICHI / 12
Elvira SOROHAN – <i>Călătorii ale scriitorilor celebri în Orient</i> / 18
Gheorghe GRIGURCU – „ <i>Culisele vieții</i> ” / 22
Basarab NICOLESCU – <i>Elogiul lui Matila Ghyka</i> / 25
Alexandru ZUB – <i>Minuție documentară și sinteză istoriografică:</i> <i>Academicianul Dan Berindei</i> / 29
Mircea A. DIACONU – <i>Leția lui Maiorescu. Recitind</i> În contra direcției de astăzi în cultura română (I) / 32
Ioan HOLBAN – <i>Poezia lui George Vulturescu</i> / 35
MAIORESCU INTEGRAL ÎN PREMIERĂ Titu MAIORESCU – <i>Jurnal nr 18</i> (VII) / 44
INEDIT Constantin BOSTAN – <i>G.T. Kirileanu în dialog epistolar</i> <i>cu Principesa Ileana</i> (I) / 49
Traian D. LAZĂR – <i>Unirea Bucovinei cu România</i> / 53
Adrian PORUCIUC – <i>Marița lui Săndel din Vladomira</i> <i>și însemnările ei din vremuri grele</i> (IV) / 57
TEXTE DE IERI PENTRU AZI Ștefan CIOBANU – <i>Motivele sufletești ale unirii Basarabiei cu România</i> / 61
POEZIE Valeriu VALEGVI / 65 Olga Alexandra DIACONU / 66 Mihaela OANCEA / 67 Eduard Filip PALAGHIA / 68 Florin MATEI / 68
PROZĂ Vasile MOIȘ – <i>Cheia succesului via Ungaria</i> / 69 Viorel DIANU – <i>La scriitori</i> / 73
CRONICA LITERARĂ CRITICA POEZIEI: Cristian LIVESCU – <i>Mircea Petean</i> <i>și epopeea satului transilvan</i> / 77 CRITICA PROZEI: Constantin DRAM – <i>Frumusețea propriului infern</i> / 83 CRITICA CRITICII: Diana BLAGA – <i>Arta paricidului la români.</i> Cornel Ungureanu în culisele literaturii române / 86
COMENTARIILE CRITICE Adrian Dinu RACHIERU – <i>Vintilă Horia, poetul...</i> / 89 Vasile SPIRIDON – <i>Vis de-o viață-n miezul operei</i> / 94 Antonio PATRAȘ – <i>Pentru o literatură nobilă și sentimentală</i> (II) / 97
ACTUALITATEA LITERARĂ Emanuela ILIE – <i>Despletirea viselor. Poezie și patos</i> / 100 Adrian G. ROMILA – <i>Un roman al domnului Zissu</i> / 102 Dana Raluca SCHIPOR – <i>Traian Ștef: Contribuții</i> <i>la Poemul de dragoste al Lumii</i> / 104
LITERATURA AZI Ioan LASCU – <i>„Sîhuri care să miște inima altora”</i> / 107 Liviu IACOB – <i>Privind înapoi cu ochii tăioși ai maturității</i> / 111 Ioana LIONTE – <i>N.A. Bogdan și cronica exodului:</i> Iași. Leagăn al unirii neamului românesc (1916-1918) / 113

Conform prevederilor Statutului, Uniunea Scriitorilor din România nu este responsabilă pentru politica editorială a publicației și nici pentru conținutul materialelor publicate.

EX LIBRIS

Anastasia DUMITRU – *Pledoarie pentru memorie în Fragmentele lui Bujor Nedelcovici* / 116
Constantin COROIU – *Un călănescian anticanonice* / 119
Grigore ILISEI – *Mănunchi de cuvinte ziditoare* / 123
Maria COGĂLNICEANU – *Locuirea în poezie..., o carte complexă* / 125
Gellu DORIAN – *Sebastian Big – Vată de sticlă* / 127

ISTORIE LITERARĂ

Nicolae CREȚU – *Două romane istorice sadoveniene (II)* / 129
Ioana DIACONESCU – *Un alt „Dosar artă-cultură” (IX)* / 134
Angela FURTUNĂ – *Monica Lovinescu. Pasărea Phoenix, după numai zece ani* / 137
Nicolae MAREȘ – *Regina Maria a României – diplomat desăvârșit sau Steaua de pe cerul nopții* / 142
Liviu PAPUC – *„Epistolele dau cea mai reușită oglindă a sufletului” Contact epistolar Guilelm Șorban – Leca Morariu* / 146

ISTORIE

Constantin CLOȘCĂ – *Rezistența românească pe frontul Iași-Chișinău (1944)* / 148
Radu ȘERBAN – *Din Apuseni la Casa Albă – 60 de ani de la înveșnicirea primului episcop al românilor din America* / 152

LITERATURĂ UNIVERSALĂ

Jeton KEMENDI / 154
Traduceri și prezentări de Olimpia IACOB

ESEU

Ion PAPUC – *Stoicoviciu, un pictor geometrizar* / 155
Mircea PLATON – *Infrastructura Binelui* / 157
Dan TOMULEȚ – *Ploin: Zborul înțeleptului* / 159
Ovidiu PECICAN – *Meditații noiene despre socialism* / 163
Caius Traian DRAGOMIR – *Orizontul național și universul culturii* / 165

CARTEA DE RELIGIE

Florin CRÎȘMĂREANU – *Despre o facultate pe care ar trebui să o luăm în considerare* / 167

CARTEA DE FILOSOFIE

Bogdan Mihai MANDACHE – *Despre adevăr, prejudecăți și ignoranță* / 170

CARTEA STRĂINĂ

Marius CHELARU – *Din nou despre Khayyam* / 172

ACTUALITATEA FRANCEZĂ

Simona MODREANU – *Transcolorado* / 175

ANTICHITĂȚI ACTUALE

Ioana COSTA – *SPQR* / 176

ARTE

Dragoș COJOCARU – *Dincolo de hotarele geografice ale hispanității* / 177
Marian Sorin RĂDULESCU – *Implicite iluminare* / 180
Neculai VOLOVĂȚ – *„Nici mort nu mă las!”* / 182
Alexandra NEACȘU – *Mi-e milă de tine, teatrule!* / 185

PANORAMIC EDITORIAL

Marius CHELARU – *Edituri moldave, autori moldavi* / 186
I. HOLBAN – *Polenul de sub asfaltul lumii de azi* / 189
C. DRAM – *Poemul, mesager între pământ și cer* / 192
Emilian MARCU – *Vitrina cărților* / 193

VARIA

Ana PARTENI – *USR FILIALA IAȘI. Evenimentele lunii octombrie 2018* / 196
Valentin TALPALARU – *Compresa revistelor* / 197
N. SAVA – *Curier de ambe sexe* / 199
Aura CHRISTI – *Ostrovlul Învierii* / 200

Biblioteca revistei „Convorbiri literare” nr. 11 (275) noiembrie 2018: Florin CARAGIU – *Dragostea ne pîndește*

**La interior ilustrații de Th. KIRIACOFF-SURUCEANU
Basmelor lui Pușkin, de Miron Radu PARASCHIVESCU**

CONVORBIRI LITERARE

MEMBRĂ A ASOCIAȚIEI REVISTELOR,
PUBLICAȚIILOR ȘI EDITURILOR
(ARPE)

CUI 28447247

Redacția și administrația:

I.C. Brătianu nr.22, etaj 1, Iași, 700037
Tel./Fax: 004-0232-260390,
e-mail: convlit95@yahoo.com
CONT RO17RNCB0175033572460001 – BCR Iași

Persoanele sau instituțiile care vor să sprijine financiar revista pot depune sumele în contul

RO17RNCB0175033572460001 – BCR Iași

Abonamente

Pe adresa redacției, prin mandat poștal, în contul revistei:

108 lei/ an + 24 lei taxe poștale,

54 lei/ 6 luni + 12 lei taxe poștale.

Vă rugăm să scrieți pe mandatul poștal sau pe documentul de plată

adresa poștală completă și perioada de abonare.

Revista *Convorbiri literare* privește cu îngrijorare suspendarea cursurilor la Licență și Masterat Limbi Clasice și Masterat Slavistică de la Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Junimiștii și Convorbiriștii au afirmat întotdeauna rolul limbilor clasice și slave în devenirea conștiinței naționale. Între aceste două catedre și revista noastră a existat încă de la înființare o constantă colaborare, profitabilă atât universității din Iași, cât și culturii române.

Facem apel la conducerea Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași să găsească o soluție pentru a nu permite argumentelor economice să corodeze pilonii culturii naționale.

Convorbiri literare

ERATA: Pe coperta numărului din octombrie fotografia nu este a lui C. Stănescu, ci a lui Edgar Papu.

Tiparul executat de SC KOLOS GROUP SRL Iași

ISSN 0010-8243

Apare la sfârșitul fiecărei luni

200 pagini

POEZIE ȘI PATOS

Emanuela ILIE

Cu câțiva ani în urmă, semnalînd apariția cărții *Festina lente*, de Ionuț Caragea, notam într-o recenzie publicată în „Poezia” (numărul de toamnă 2015) faptul că autorul orădean este un scriitor temerar și metamorfotic, decis parcă să nu „ierte” niciuna din teme canonice, mai vechi sau mai noi, ale poeziei europene – de la demiurgia înțeleasă ca *Drog universal* și dragostea prin care se află „rostul pămîntului” pînă la suferința și iluminarea ontologică – toate trecute, prioritar, prin filtrul poietic. Estimp, prolific mai peste limitele iertate, Ionuț Caragea a mai dat cîteva volume de poezie, proză science-fiction, eseu și aforisme, al căror șir mărturisesc că l-am pierdut. Ele se regăsesc însă reflectate, într-un fel sau altul, în cel mai nou op predominant liric care îi poartă semnătura: *Despletirea viselor. Poeme și aforisme* (Cu un cuvînt însoțitor de Daniel Corbu, Princeps Multimedia, Iași, 2018). Secțiunea mediană, intitulată *După care vis să mă trezesc?*, conține de altfel o selecție din volumele anterioare de versuri ale poetului, erijat într-un fel de vînător oniric de os regal, pe deplin convins că fiecare text propriu poate deveni o piatră aptă a înălța, pe urmele lui Ioanid Romanescu, *Monumentul visătorilor* eterni: „cu o singură/ deschidere de pleoape/ am îmbătrînit și am pierdut totul// din mine a mai rămas/ doar amintirea unui vis/ care se oglindește/ în fîntîna limpede/ a dimineții// aș mai avea o singură dorință/ le spun ochilor mei/ ca două monede de plumb/ aruncate pe fundul fîntîinii// vreau cuvîntul/ să lupt pînă la capăt/ cu

iluzia vieții!/ vreau ca în această/ ruină a visului/ să construiesc un monument/ pentru toți visătorii!! vreau să urc pînă la vîrfurile/ acestui monument/ să-mi eliberez fîntîna/ într-un ultim zbor de Icar!/ să mă ardă dragostea creatorului/ pînă la ultima celulă!” etc. etc. Deși orientată de criteriul tematic, selecția intermediară este menită a ilustra, după cum o dovedește și acest text vizibil testamentar, rara consecvență cu sine a acestui scriitor exploziv, nelipsit de trufie, dar/ căci însetat de (re)cunoaștere, gata oricînd să își ducă băcăliile cu emfatică ardoare și inocentă convingere în cîștigul de receptare imediat.

De faptul că scrie, mereu, poeme de a(1)titudine estetică și vibrație autoreferențială ne convinge și secțiunea princeps din cartea de față, *Chiar și visul visează*. Iată, spre edificare, poemul de uvertură, care îi anunță, într-o manieră pe deplin elocventă, și temele de elecție, și atitudinile sau intențiile de adîncime: „viața asta este/ întinderea vastă/ a unui vis/ în care meditează/ doar umbrele// iar eu/ îmi iau în mîini/ cuvîntul/ dur ca o daltă/ și sculpez/ în inima de piatră/ a lumii/ chipul lui/ Dumnezeu// pretutindeni/ statui lăcrimînd/ așteaptă să bată/ clopotul sîngelui// pretutindeni/ cea din urmă cenușă/ se așază liniștit/ pe pămînt” (*Sculptură în inima de piatră a lunii*). După cum se observă, poetul apasă cu putere, ca de fiecare dată, pedala intertextualității, prilej pentru a-și etala, între altele, o marcată conștiință a apartenenței la o familie poetică elitistă, de sorginte îndepărtat hōlderliniană și

comandament de precizie post-avangardistă. El se declară dintru început și fără drept de apel un *homo artifex*, un trudit neobosit, un șlefuitor în marmura cuvîntului, din care trebuie să dea la iveală chipul lui Dumnezeu. Deși pledează pentru o creație iconoforă, Ionuț Caragea nu pregetă însă niciun moment să șocheze; retorica vădit suprarealistă din unele texte incluse în *Despletirea viselor* amintește de sau uzează direct de o violență înțeleasă ca supapă absolut necesară supraviețuirii într-o lume haotică sau, după caz, perfidă, maculată etc.: „visul meu cel mai frumos/... a fost condamnat la moarte/ prin ghilotinare/ ... capul lui s-a rostogolit/ pe treptele care coboară în abis/ iar trupul lui a sîngerat” (*Vis decapitat*); „dragostea se spînzură/ de o pleoapă/ și tot ce rămîne din ea/ e lacrima pe care/ o înghite pămîntul” (*Ostatecii durerii*); „Moartea e ultima mască/ pe care-o purtăm/ o mască legată/ cu sfoara visului/ și sfoara iluziei/ o mască pe care timpul /o dezleagă după/ ultimul dans/ cu amintirile// poetul este singurul /care zgîrie această/ ultimă mască/ cu bisturiul /cuvintelor sale/ căutînd un zîmbet /luminos /care să-i arate calea/ prin negura minciunii/ și-a prefăcătoriei” (*Dincolo de ultima mască*); „pămîntul acesta pe care-l batem ca pe un șnițel/ cu miliardele de ciocane/ ale forfotei noastre/.../ pămîntul acesta/ cu pielea brăzdată/de biciul invizibil/ al timpului// pămîntul acesta /care-și donează sîngele/ unor creaturi de metal/ care-i distrug pădurile/ și liniștea somnului” (*Durerea pămîntului*) etc. etc. Eticul este strîns legat de estetic, nu-i așa?!

Ceea ce se ascunde însă dincolo de aceste pătimașe declarații de furie este, desigur, o la fel de ardentă iubire față de visul de poezie asumat, inclusiv în secțiunea de aforisme ce încheie volumul, drept singurul mijloc soteriologic care este permis umanului. Scriitura de o aroganță niciodată cenzurată a lui Ionuț Caragea crește nu doar din proiecțiile neiertătoare ale unui real în fond rebarbativ, ci

și din mirajele dogmatice ale poeziei moderne: „nu-l plîngeți pe poet/ doar sărutați-i/ mantia de cuvinte// poezia lui/ e singura înviere/ cu martori”, ne asigură finalul apoteotic din *Trăirea veșniciei*. Dovedindu-ne, dacă mai era nevoie, că, și atunci cînd se vrea furibund-inadaptată ori exultant-bătăioasă, *Despletirea* lirică a *viselor* lui Ionuț Caragea își extrage patosul tot dintr-un atașament constant față de himerele și principiile poetice de mult și pe drept canonizate.

